

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 55. — ŠTEV. 55.

NEW YORK, MONDAY, MARCH 8, 1926. — PONDELJEK, 8. MARCA 1926.

VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV.

PADEC BRIANDOVEGA KABINETA

Francozi so se obrnili na Caillauxa v zmedi, ki je sledila padcu Brianda. — Spopad radi Lige je bil preprečen. — Vsled poloma vlade ni nobene vladne večine, nikake fiskalne politike in nikogar, ki bi govoril v Ženevi.

PARIZ, Francija, 7. marca. — Nenadni in nepričakovani poraz Briandove vlade, par minut pred sedmo včeraj zjutraj, ko je bila zavržena davčna predloga s 274 glasovi proti 221, je spravil politični položaj Francije v skrajno zmedo.

Presenečeno občinstvo ne ve, kaj naj pričakuje od naslednjih par dni. Kombinacija glasov skrajne desnice, ki je bila odgovorna za katastrofalni polom vlade in uničenje njenih, tri mesece trajajočih naporov, da reši finančne probleme dežele, ni pustila v parlamentu nikake večine, na katero bi se nova vlada lahko zanašala.

Niti enega ni v deželi, ki bi stal v ospredju kot logični naslednik poraženega ministrskega predsednika. Nikakega znaka ni glede tega, kaj se lahko pripeti in nikdo si ne upa prorokovati bodočih političnih razvojev. Tako iz notranjih kot zunanjih političnih razlogov bi ne moglo biti nobenega slabšega trenutka za Francijo. Medtem ko je parlament brez uspeha razpravljal o fiskalnih odredbah, je postajal finančni položaj vedno bolj akuten in nadaljni padec franka včeraj zjutraj je kazal učinek krize na valuto.

Briand je včeraj zvečer odpotoval v Ženevo, soglasno z načrti, katere je napravil poprej, a bo ostal le toliko časa, da se razgovarja z angleškim zunanjim ministrom Chamberlainom in ter nemškim kancelarjem Luthrom in zunanjim ministr. Stresmannom.

Na zasedanju sveta bosta zastopala Francijo Loucheur in Boncour, ki pa ne bosta mogla govoriti v imenu niti te, niti one vlade. Vsled tega bosta stališče dežele in vpliv njenega glasu v takih važnih razpravah neizmerno oslabiljena. Znano je, da ni hotel iti Briand v Ženevo po svojem porazu v poslanski zbornici, a predsednik Doumergue ga je pregovoril, da se udeleži vsaj uvodnih razprav.

Briand je odpotoval istočasno kot predsednik republike, ki se je napotil v Lyons, da otvori tam novo razstavo. Vsled tega ni pričakovati nikakih razvojev do ponedeljka, ko se bosta oba vrnila.

V sedanji politični zmedi stojita v ospredju dve dejstvi. V prvi vrsti se glasi, da noče Briand pod nobenim pogojem stvoriti nove vlade, da pa je pripravljen prevzeti v novi vladi mesto zunanjega ministra. Včeraj zvečer, je rekel, da zasluži počitek. V drugi vrsti pa imenujejo Josepha Caillauxa kot najbolj vrjetnega naslednika Brianda. On je edini kandidat, ki je zmožen lotiti se naloge, da uravna finance dežele, vendar pa se glasi, da ni pripravljen služiti kot finančni minister, razven če bi bil obenem tudi ministrski predsednik.

Skrajno problematično pa je, če bi mogel razpolagati z večino v poslanski zbornici. On ni priljubljen pri konservativnih zastopnikih bančnih interesov in njegova politika delne inflacije ne vzbuja velikega zaupanja. Obiskal je Brianda, predno je slednji odpotoval v Ženevo, a pozneje izjavil, da ni imel pogovor nobenega političnega pomena.

Splošna potrlost prevladuje v političnih krogih, ker bo potekel najmanj en teden predno bo mogoče stvoriti novo ministrstvo. Ker je zbornica tako razcepljena, je večina izključena v takih okoliščinah je le malo francoskih politikov pripravljenih prevzeti vladne posle.

Naloga, katero je treba rešiti na vsak način, je uravnanje proračuna. To delo je bilo tekom zadnjih dveh mesecev popolnoma uničeno, a ga je treba izvršiti radi obširnih obligacij, ki bodo dozele maja meseca. Če ne bo drugega izhoda, se bo treba poslužiti nove inflacije.

Rojaki, naročajte se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Ameriška gonja proti mehiški vladi.

Združene države se hočejo na vsak način vmešavati v mehiške zadeve. — Režim predsednika Callesa je soliden.

WASHINGTON, D. C., 7. marca. — Tekom senatne razprave glede mehiškega položaja je izjavil senator King iz Utaha, da bo vložil v ponedeljek resolucijo, ki bo zahtevala oficijelno preiskavo glede umora velikega števila Amerikancev v Mehiki tekom zadnjih let ter konfisciranja njih lastnine.

Če bo imel priliko, namerava senator King v ponedeljek razpravljati o tem. Obenem pa se hoče pečati tudi z zadnjimi aktivnostmi Charles Beecher Warrenja iz Michigana, ki je vodil pogajanja z Mehiko, dočim so poslanski Sheffielda tako omalovaževali, da je sklenil resignirati.

Senator King je izjavil, da je bilo v zadnjih dvanajstih ali petnajstih letih ubitih v Mehiki več kot 600 Amerikancev, da so jim odvzeli lastnino in da je bilo vložnih pri državnem departmentu na stotine protestov. Zahteval je, da se pojasni to zadevo.

Senator King je spravil zadevo na površje vsled dejstva, da so razpravljali o resoluciji Norrisa, ki je pozivljala državni departament, naj predloži korespondenco glede spora, tikajočega se petrolejskih ozemelj. Resolucija Norrisa je bila sprejeta.

V svoji prvotni obliki je vsebovala vprašanje, če je Mehika nasprotovala objavljenj korespondence. Na predlog senatorja Boraha, ki je objavil, da sta sedaj obe vladi pripravljene objaviti korespondenco, je bila resolucija izpremenjena.

Rad bi imel vso korespondenco med mehiško vlado ter državnim departamentom glede zahtev ameriških državljanov in sicer radi umorov, brutalnosti in drugih izgrezov. — Je rekel senator King. — Več kot 600 Amerikancev je bilo ubitih in njih lastnina je bila zaplenjena. Na stotine protestov je bilo vložnih pri državnem departmentu, a nihče ni dobil nobenega zadostčenja.

Senator King je rekel nadalje, da bi rad izvedel, zakaj je bil Mr. Sheffield, ki je zmožen in uspešen uradnik, potisnjen na stran na korist Charles Beecher Warrenja.

Državni tajnik je tekom zadnjih pogajanj glede petrolejskih ozemelj in drugih zadev z mehiško vlado poklical Warrenja, potem ko ni mogel Sheffield nikamor s pogajanjimi glede uravnave. Warren je baje nasprotoval načinu, kako se je poslanik Sheffield lotil zadeve petrolejskih ozemelj, nakar je otvoril sam pogajanja potom tukajšnjega mehiškega poslaništva. Senator King se bavi tudi z deportacijo polkovnika Torresa in njegovega umora, ko je stopil na mehiška tla, ter hoče dognati, če je bil Mr. Warren v kakem oziru odgovoren za njegovo deportacijo.

Soglasno s tukajšnjimi avtoritetami bodo ostali brezuspešni napori Adolfa de la Huerte Feliksa Diaza in drugih mehiških voditeljev, ki nasprotujejo Callesu, da zainteresirajo ameriško vlado pri strmoglavljenju sedanjega mehiškega režima. Uradniki državnega departamenta niso seveda hoteli ničesar izjaviti glede ugotovila de la Huerte v New Yorku, da je sedanji mehiški režim odločno proti-ameriški, vendar pa prevladuje v splošnem mnenje, da bodo odnosi med Mehiko in Ameriko v bodoče bolj zadovoljivi kot pa so bili v preteklosti.

Žalostna usoda tibetanske karavane.

Menihi v Tibetu so dali umoriti člane ekspedicije. — Napadalci so vrgli v prepad električne razsvetljevalne aparate.

LONDON, Anglija, 5. marca. — Visoko v Himalajskem pogorju, na meji Tibeta, je bila uničena karavana Tibetancev, ki je hotela prineesti v sveto mesto Tibeta, Lhaso, moderne stroje.

V nekem gorskem prelazu v višini 12,000 čevljev so premagali transport zastopniki nove tibetanske vlade ter uničili in zmetali v prepad tristo ton električnih aparatov, ki naj bi služili za razsvetljevanje "prepovedanega mesta".

Poročilo, ki je bilo objavljeno v "Daily Mail", pravi, da bi bili stroji, ki so bili izdelani na Angleškem, prvi, ki bi dospeli v glavno mesto Dalai Lame. Dalai Lama, načelnik Lama svečeništva, je obdan od fantičnih menihov, ki se z vso silo bore proti vsaki novotariji, ker se boje, da bi na ta način izgubili svojo moč. Praktično je Lhasa za kristijane zaprto mesto.

Notorični strah, pred promicanjem tujih vplivov v prepovedano mesto je prišel na površje pri kontraktih določbi, da morajo transportirati in instalirati stroje Tibetanci. Vsled tega se je lotil naloge mlad Tibetanec, po imenu Ringang, sorodnik Dalai Lame, ki se je izučil v Angliji za inženirja.

Z mulami in kamelami, ki so nosile stroje na hrbtih je nastopil Ringang potovanje ter dospel do točke, ki je štiristo milj od Galimpang v Bengahu. Pozneje je došlo od agentov v Bombayu v Kalkuti sporočilo, da je bila ekspedicija visoko v himalajskih gorah napadena in da so bili vsi člani ekspedicije ubiti.

Pogodba med češko in avstrij. republiko

Čehoslovaška in Avstrija sta sklenili pogodbo za arbitracijo. — Novi dogovor določa razsodiščno uravnavo vseh judicijarnih in političnih vprašanj.

DUNAJ, Avstrija, 7. marca. — Oficijelni izveček iz čehoslovaško-avstrijske pogodbe, ki je bila podpisana včeraj in objavljena danes, kaže, da je arbitracija vseh možnih sporov obligatorična, na temelju določb pogodbe. Pogodba je razdeljena v dva dela.

Prvi določa, da je treba vsa judicijarna vprašanja predložiti arbitracijskemu svetu, katerega bodo ustvarili pol leta po ratifikaciji. Ta svet naj bi obstajal iz enega Avstrijca in enega Čeha ter nevrnelega predsednika.

Dovoljen je priziv na haško razsodišče. Drugi del določa, da je treba vse spore, vključno politične, katerih ni mogoče uravnati na prijateljski način, predložiti haškemu razsodišču. Če ne bo zadovoljiva rešitev mogoča, naj se vložijo skupni priziv na trajno sodišče za mednarodno pravico, ki naj reši spore.

Obe stranki se obvezujeta, da ne bosta storili nobenega koraka, ki bi prejedel uravnavo, kakor hitro bi se pričela arbitracija.

Strahoviti stroški suhaške postave.

"Izvedenje" prohibicije bo stalo \$25,000,000. — General Andrews pa je rekel, da ne more oceniti celotnih stroškov, če ne bodo pomagale posamezne države. — Spopad med Millsom in Wheelerjem.

WASHINGTON, D. C., 7. marca. — General Andrews, pomožni zakladniški tajnik ter prohibicijski načelnik, ceni stroške izvedenja prohibicijske postave tekom tekočega fiskalnega leta na več kot pet in dvajset milijonov dolarjev. Komitej za načine in sredstva je informiral, da dima niti najmanjšega pojma, koliko bo veljalo zvezno vlado izvedenje suhaške postave brez pomoči posameznih držav.

Ali bi bila ta svota tako velika, da si je ne morete predstavljati? — ga je vprašal kongresnik Sarnier, demokrat iz Texasa.

General Andrews je ugotovil, da bi določba Mellonove predloge, s katero bi uveljavili carinske službe kot ločen urad povečala uspešnost organizacije ter bolj odgovarjala potrebam trgovine. Carinski ravnatelj Mr. Camp je pojasnil predlogo, v kolikor se tiče pnanog zakladniškega departamenta, kateri načeljuje.

Ali je bilo treba vsled izvedenja prohibicije in osemnajstega amendmeta povečati število mož v carinski službi? — ga je vprašal kongresnik Rainey, demokrat iz Illinoisa.

Da, dodali smo 125 mož izza onega časa, — je odvrnil Camp. — Asortirani smo morali prohibicijske delo, ker ne dobivamo nikakega denarja iz prohibicijskih apropiacij. Izdati smo morali od \$600,000 do \$650,000, direktno ali indirektno za naše prohibicijske delo.

Med člani senata in zbornice je bilo precejšnje vznemirjenje radi poročila, da bodo številne organizacije kmalu naprosile kongres, da sprejme postavu, s katero bi prisilili vse zvezne uradnike, visoke in nizke, da prav posebno prisežejo, da se bodo držali osemnajstega amendmeta in da bodo izvajali prohibicijo. Glasl se, da bodo različne ženske organizacije započele tako kampanjo.

Roparski morilec obsodjen na smrt.

BUFFALO, N. Y., 5. marca. — Edvard Larkman, ki se je udeležil ropa, tekom katerega je bil ustreljen Ward Pierce, je bil včeraj od neke porote spoznan krivim umora po prvem redu, nakar ga je sodnik takoj obsodil na smrt v električnem stolu.

Pogodba, je veljavna za deset let. Če ne bo odklonjena eno leto pred potekom svojega trajanja, bo avtomatično obnovljena za nadaljnih deset let.

Izpolnjujejo medsebojno prijateljsko pogodbo iz Lana, ki je bila podpisana leta 1921, ki temelji na pogodbah, sklenjenih v St. Germain in Trianon. Ta pogodba, sklenjena v Lana, jamči meje, določa nevturalnost ter prepoveduje vojaška gibanja ene obeh držav proti drugi.

Jugoslovanski komentarij glede obiska Beneša na D ju razkrivajo vznemirjenje ter ojačujejo sum, da majnika harmonije v Mali antanti in da zasledujeta dr. Beneš in jugoslovanski zunanji minister Ninčič nasprotujočo si politiko.

SUHAČI PROTI WADSWORTHU

Vprašanje mokrote ali suše v treh velikih državah. — Izid prohibicijskih bojov v New Yorku, Pennsylvaniji in Illinoisu bo uplival na volitve leta 1928. — Resnični cilj Antisalonke lige je baje kontrola republikanske stranke.

WASHINGTON, D. C., 7. marca. — Suhaški kandidat bo pri volitvah v jeseni neodvisno nastopil proti senatorju Wadsworthu iz New Yorka, vsled česar bo prišlo do suhaških in mokraških bitk v treh največjih državah Unije. Demokratični in republikanski voditelji zasledujejo razvoj z največjim zanimanjem.

William Vare, ki je odločen mokrač, je sklenil stopiti v republikanski senatorski boj v Pennsylvaniji, tako proti sedanjemu senatorju Pepperju kot proti skrajnemu suhaču, governorju Pinchotu.

V Illinoisu je dvignil George Brennan prapor Al Smitha, ko je objavil svojo kandidaturo za demokratično nominacijo za mesto senatorja. Tukajšnji politični voditelji iz Illinoisa pravijo, da ne bo Brennanu prav nič težko dobiti demokratično nominacijo in da bo iz tega izvirajoči boj splošnega pomena.

Suhači so v privatni pogovorih vedno priznali, da bi mokraški kandidat za predsedniško mesto, kot naprimer Smith, lahko zmagal v New Yorku in New Jersey. Ponavadi navrežjo za dobro vago še Connecticut, Rhode Island in Maryland. Dokaz, da bi mogel mokrač kot je Brennan zmagati v Illinoisu in dokaz, da bi mogla postati mokra tudi Pennsylvanija, ki ima devet in dvajset elektoralnih glasov, pa bi imel velikanski moralni učinek na uvodne kampanje k narodnim konvencijam leta 1928.

Republikanski voditelji v New Yorku so definitivno sklenili, da ne bodo v tekočem letu nominirali Theodorja Roosevelta na mesto governorja. Niso se še odločili, koga naj postavijo kot kandidata, vendar pa se je izvedelo, da so republikanski voditelji v gorenjem delu države soglasni v svojem sklepu, da ne bodo nominirali Roosevelta.

Sklep suhačev, da postavijo neodvisnega kandidata proti Wadsworthu, je najnovejše poglavje v dolgem in zanimivem boju, kojega prvo poglavje je rešlo v zgodovino, ko je romal newyorški superintendent Antisalonke lige, (William Anderson, v ječo. Anderson je hotel postati bos republikanske stranke v New Yorku, kot trdijo republikanski voditelji, kajti Antisalonka liga je prišla do zaključka, da ne more ničesar doseči v poskus, da osuši demokratično stranko v državi, z njeno veliko silo v mokrem New Yorku.

Suhači zavzemajo vsled tega stališče, da bi imeli rajše mokrega demokrata kot pa mokrega republikanca, na temelju teorije, da je njih rešitev v trdnem oprijemu na republikansko stranko.

DENARNA IZPLACILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.70 2000 Din. — \$37.20 5000 Din. — \$92.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštino in druge stroške.

Napojila na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekoval urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.10 500 lir \$21.75

300 lir \$13.35 1000 lir \$42.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštino in druge stroške.

Napojila na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za polizjave, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roko.

POŠILJATVE PO BEZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telefoni: Cortlandt 6807

Lucie Paul Marguerite:

Drag prstan.

— Kam pa pošljem prstan? — je vprašal draguljar.

— Na moj dom, — bi bila skraj rekla mlada, elegantna dama, toda Pierre je dejal z odločnim glasom:

— V moj grad, 8, rue de Toul-

— Pošljem vam ga jutri dopol-

— je dejal prodajalec in se globoko priklonil.

Ko sta spet sedla v avtomobil, se je Sonja kakor mlada mačka stisnila k svojemu prijatelju in mu dejala s hvaležnim glasom:

— Kako te imam rada, dragi moj! Nisi mi mogel napraviti večjega veselja, kakor podariti mi ta safir za novo leto.

Pierre se je nasmehljaj, kajti bil je zadovoljen. Ni obžaloval, da je kupil svoji mali prijateljici tako dragoceno darilo.

— Toda ojašani si za lepo vso-

— je nadaljevala mlada Rusinja nekoliko zmedeno.

— Malenkost, napravil sem iz-

— Napravi še več kupčij take

vrste, — mu je dejala smehljaje, — in kupi mi za prstanom ovrat-

— Pri tem si je mislil:

— Srečo imam, da je moja žena

tako skromna.

Slednjic se je avto ustavil v ve-

— Stopiš z menoj? — je dejala

Sonja vabeče.

— Na žalost, ne, služba. . .

— Telefoniraj v pisarno, da si

zbolel.

— Nemogoče! In vendar, ne

počutim se dobro, — je priznal

in potegnil z roko preko čela.

— Ni čuda, pri tem mrazu in

snegu. . . Pazi, da se ne prehladiš,

srček, — mu je dejala skrbno in

še bolj ovila njegov volnen šal

okoli vratu. Pa ne pozabi, da te

priskakujem jutri!

— Ženi sem že dejal, da kosim

skupno s tovariši iz pisarne.

— Lepi tovariši!

Veselo je zazvenel njen zvonki

smeh in lahkih korakov je odhi-

tela po tlaku v svojem sobolovem

kožuhi, ki je izpuhteval težak, o-

pojen parfum.

Pierre je nato dal vozniku tak-

sija naslov svojega stanovanja in

se je naslonil nazaj v blazine. Tu

je šele čutil, da ima težko glavo

in da bo gotovo dobil hripo za tri

nje in pustil je Suzani prstan pro-

ti potrdilo.

Suzana je odprla zavojček. . .

V skatljici se je lesketal na be-

lem baržnu prstan s temno-mo-

drim safirjem. Kar vid ji je jema-

lo.

— Tako lep prstan mi je kupil.

Kljub temu, da je vedno tožil o

slabih časih!

Ko se je zbudil je stopila k nje-

mu in mu vsa blažena od sreče de-

jala:

— Dragi moj, kako je to lepo

od tebe! Toda to je preveč! Ne,

res ni pametno!

Pierre je zapazil safir na prstu

svoje soproge. Ni ji mogel poru-

šiti njene iluzije, ki ga je stala 50

bankovcev in jecljaje je dejal:

— Saj mi strežeš s toliko požrt-

vovalnostjo. . .

V tem trenutku je nekdo po-

zvonil. Bila je Sonja, vsa razbur-

jena radi negotovosti, kajti za-

man je bila Pierrea čakala prej-

šnji dan.

Suzana je prijazno sprejela e-

legantno znanke iz morskoga ko-

pališča, ki je prihajala vsak pe-

tek, na Suzanin obiskovalni dan.

Vsa pomona ji je bila Suzana

pokazala darilo, ki ga je bila pre-

jela od svojega soproga:

— Poglejte, draga moja, kako

me moj soprog razvaja.

Sonja je pogledala Pierrea na-

ravnost uničujoče.

— Krasen kamen! — je vzklj-

nila in prebledela.

Ko je Suzana za trenotek stopi-

la iz sobe, je Sonja divje rekla

Pierreu:

— Dragi moj, vi ste pa res lep

neotesanec!

Pierre se je zaman skušal opravi-

čiti s svojim hripavim glasom.

Ko je Sonja odšla, je spoznal, da

mu je postala smrtna sovražnica

in da je z njo konec za vedno.

Ker pa je safir Pierreu olajšal

mošnjo, ker se je čutil nekoliko

utrujenega ali pa, ker je žaloval

za Sonjo, je ostal v svojih so-

progi do konca januarja, do časa,

ko se ne dajejo več darila.

ZAKLAD POD DREVESOM

Kmet Stevan Dimitriescu v Ki-

šinuvi je pred kratkim odkril bo-

gati zaklad. Šel je s svojimi sosedi

v gozd, da bi podrl nekoliko de-

lel. Ko so kmetje podrli neko sta-

ro drevo in preklali njegovo dup-

lino, so našli v njem kovinsko

skatljico. Odprli so jo in vzeli iz

nje dva zlata novca in dve pismi.

Kmetje pa niso bili pismeni in

so nesli pisma v mesto, kjer so

prosili nekega lekarnarja, naj jim

jih prečita. Lekarnar je takoj

spoznal, da ima pred seboj dve

listini Stjenka Razina, atamana

domskih kozakov, iz leta 1671. V

pisnu je pozival Razin vojvodo

Basurmana, naj pobegne na tur-

ško ozemlje, ker bo edino na ta

način lahko rešil svojo vojsko. —

Na drugem papirju pa je bilo za-

pisano, naj naj srečni najditelj

skatljice koplje pod drevesom.

Kmetje so se takoj vrnili v gozd

in začeli kopati. V resnici so nale-

teci na novo bakreno posodo, v ka-

teri je bilo 15 zlatnikov, poleg de-

narja pa zopet več listin, na ka-

terih je bil podpisana Razin in

Basurman. Iz novih listin je

bilo čisto jasno vidno, na kakšen

način so prišli ti dokumenti v Be-

sarabijo. L. 1671 je bil Razin pre-

magani od regularne vojske Jurija

Barjatskega. Ukazal je svojim

vojvodam, naj z ostanki kozakov

pobegnejo na Don, v Poljsko in

Turijo. Kmalu nato je vpadel v

ta ozemlja Basurman s kosački-

mi oddelki, naletel pa je na mo-

čan odpor Turkov, ki so imeli na-

log uničiti kozake. Kakšna je bi-

la nadaljna usoda kozaka vojske,

če se ji je posrečilo prebiti sov-

razni obroč in priti do Dnjestra,

ali če so jih neprijatelji zmleli in

počili do zadnjega — o tem ni

benega poročila. Vsekakor pa sta

ji, da so bili kozaki Stjenka Ra-

zina na besarabskem ozemlju.

Listine in zaklad, ki jih je od-

kril Dimitriescu s svojimi sosedi,

so izročene muzeju, dobili pa so

zanje znatno odškodnino.

Prikazen švedskega kralja.

Kdor se zanima za psihologijo,

se bo gotovo zanimal tudi za pro-

okol, ki so ga našli v stockholms-

kem arhivu. V tem protokolu je

opisana prikazen, ki jo je videl

nekoč švedski kralj Karel XI. Ta

kralj je vladal na Švedskem od

leta 1660—1691 in spada med od-

lične vladarje te severne države,

ki mu mora biti hvaležna za mar-

sikatero važno delo. Ta kralj je

sedel nekega jesenskega večera 1

1671. — tako pripoveduje "očivi-

lee" v omenjenem protokolu —

v svojem salonu ter kramljal z

grofom Brahom in svojim osebnim

zdravnikom. Pogovor se je naen-

krat ustavil in kralj je stopil k

oknu ter se zagledal v temno noč.

Nasproti kraljevega salona je bi-

la v drugem delu palače skupščin-

ka dvorana, v kateri so zborovali

navadno deželni stanovni. Kralj se

je silno začudil, ko je opazil, da

je dvorana razsvetljena, dasi ta

čas ni bilo nobenega zborovanja.

Ker mu prisotni dvorni čimtelji

niso mogli pojasniti, kaj bi to

omenilo, se je hotel sam prepri-

čati, kdo si je drznil brez njegove

ga dovoljenja tako svečano raz-

svetliti dvorano.

Kralj je dal zbuditi svojega

komornika in odšel v spremstvu

grofa Braha in zdravnika v dvo-

rano. Vladala je povsod tema in

grobna tišina, ko so prišli do ga-

lerije, ki je tvorila nekako pred-

obno skupščinske dvorane. Ko je

komornik odprl vrata v galerijo,

je stopil komornik pogumno na-

orej, toda takoj je odskočil ves

prestrašen nazaj, zakaj stene so

bile črno zagrnjene. Spočetka ni

mogel kralj spregovoriti niti be-

sedice, in šele potem, ko se je nje-

gov strah nekoliko polegel, je

vprašal komornika, kdo je odredil,

da se zakrijejo okrasni z žalnimi

braperijami. Komornik je samo

odkimal, češ da braperije niso iz

kraljevih zalog. Kralj ni vedel,

kaj mu je storiti. Spremljevalci

so ga svarili, naj ne hodi v dvo-

rano brez oborožene straže. Toda

kralj se za to svarilo ni zmenil.

Nekaj časa je premišljeval, potem

pa zapovedal: Vstopimo! Spreml-

jevalci so mu sledili iz strahu, da

bi jim ne očital strahopetnosti.

Prizor je bil grozen. Neštete lu-

či so razsvetljevale črno drapirno

dvorano. Ob stenah so bile v

največjem redu razvrščene vojne

trofeje Gustava Adolfa, med nji-

mi pa švedski prapori, ki niso bili

Velik uspeh mlade pevke.

Pod štirinajstimi dnevi je v Me-

tropolitan Opera House v New

Yorku nastopila osemnajstletna

pevka Marion Talley iz Kansas

City Mo. Pela je vlogo Gilde v

operi Rigoletto. Njen uspeh je

bil tako velik, da so jo osem-

KAJ BI STORILA ČE BI**BILA MOŽ?**

Nemška revija "Neue Kuen-

stertisch" je naprosila najugled-

ne zastopnice nemške gledali-

ške in filmske umetnosti za odgo-

vor na vprašanje, kaj bi storile,

da so možki. Nekatere umetnice

so na to vprašanje odgovorile, —

druge molče.

Znamenita gledališka igralka

Adela Sandrock odgovarja:

— Če bi bila možki, se bi hote-

la biti drugo kakor — Neron. Z

ozirom na gledališče, vprašanje

nima posebnega pomena. Že dol-

go časa so si možje in žene na

gledališkem odru popolnoma ravn-

pravni. Da nisem jaz v krilu, bi

bila zanesljivo začela enako

gledališko karijero kakor danes,

samo kot mladenič, in bi danes

igrala kakoga Johna Gabriela Borek-

manne, kralja Leara ali Shylocka.

Ni gledališke igralkice, ki bi danes

ne bila v stanju predstavljati mo-

ške vloge, ako to dovoli gledališki

ravnatelj. Vedno sem z lahkoto

